

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. P. Ď., advokátom v B., proti žalovanej **S.**, so sídlom v B., o **vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 17 C 13/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2008 sp. zn. 4 Co 180/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2008 sp. zn. 4 Co 180/2008 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 1. apríla 2008 č.k. 17 C 13/2008-41 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 1. apríla 2008 č.k. 17 C 13/2008-41 podanie žalobcu zo 14. augusta 2007 odmietol, jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu zamietol a zároveň mu nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca neodstránil nedostatky podania (ktoré malo byť návrhom na začatie konania) ani napriek výzve súdu. Žalobca síce reagoval na výzvu podaním zo 7. marca 2008, avšak vady podania neodstránil. Súd dospel k záveru, že žalobca sa návrhom domáhal zaplataenia 190 194,80 Sk s príslušenstvom bez toho, aby zároveň zrozumiteľne a presne opísal konkrétne rozhodujúce skutočnosti potrebné k tomu, aby bolo zrejmé, čo je predmetom konania, o čom a na akom skutkovom podklade má súd konať a rozhodnúť. Poukázal na to, že nie je povinnosťou súdu predmet konania z hľadiska rozhodujúcich skutočností zisťovať z výsluchu účastníkov konania, resp. inak po ňom v konaní pátrať ďalšími dôkaznými prostriedkami. Konštatoval, že žalobný petit uvedený v návrhu znejúci na peňažné plnenie logicky ani nevychádza z opisu rozhodujúcich skutočností. V časti týkajúcej sa návrhu žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov návrh zamietol z dôvodu, že pre

priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. žalobca nesplnil dve kumulujúce podmienky. Jedna podmienka spočíva v pomeroch účastníka (majetkové, zárobkové, rodinné) a vzhľadom na jeho invalidný dôchodok, zdravotný stav a nezamestnanosť manželky ju spĺňa. Nesplnil však druhú podmienku spočívajúcu v tom, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Keďže žalobca nesplnil podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, súd zamietol aj jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. októbra 2008 sp. zn. 4 Co 180/2008 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), pretože ho považoval v celom rozsahu za správne.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Žalobca poukázal na to, že jeho podanie bolo odmietnuté a to napriek tomu, že súd už začal konať vo veci samej. Ďalej uviedol, že súd nesprávne vyhodnotil dôkazy. V konaní sa mohlo pokračovať a to na základe podania žalobcu a jeho doplnení, priložených listín a ďalšie skutočnosti mohli byť zistené aj z výsluchu účastníkov konania. V prejednávanej veci nešlo o taký nedostatok, pre ktorý by nebolo vôbec možné v konaní pokračovať.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu alebo uzneseniu, ktorým odvolací

súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie žalobcu smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení. Prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal, tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia

a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V danej veci sa žalobca návrhom doručeným Okresnému súdu Trenčín 14. augusta 2007 domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume 190 194,80 Sk. Uviedol, že žalovanej vydal žalovanú sumu, pričom k návrhu pripojil oznámenie žalovanej z 15. augusta 1997 o vyrovnaní pôžičky a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2005 sp. zn. 5 Cdo 91/2004. Podaním z 23. augusta 2007 žalobca požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov ako aj o ustanovenie zástupcu. Uznesením z 11. októbra 2007 č.k. 18 C 140/2007-29 Okresný súd Trenčín vyzval žalobcu, aby svoje podanie zo 14. augusta 2007 doplnené 23. augusta 2007 doplnil tak, že uvedie rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa uplatneného nároku, a to najmä okolnosti, za ktorých došlo k bezdôvodnému obohateniu, kedy sa tak stalo, a kedy sa dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej. Ďalej ho vyzval, aby uviedol, či bola žalovaná vyzvaná na vrátenie bezdôvodného obohatenia a pod., a aby konkretizoval nárok na zaplatenie príslušenstva. Žalobca na výzvu súdu reagoval podaním z 5. novembra 2007 (č.l. 30 spisu). Vo svojom podaní uviedol, že žalovaná suma bola žalovanej vydaná pod ťarchou nezákonného konania, o čom sa žalobca dozvedel 16. novembra 2005 z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2005 sp. zn. 5 Cdo 91/2004. Príslušenstvo označil ako úroky z omeškania. Po postúpení veci Okresnému súdu Bratislava I tento opakovane vyzval žalobcu uznesením (č.l. 38), aby v lehote 10 dní doplnil svoje podanie zo 14. augusta 2007 okrem iného tak, že pravdivo, jasne, zrozumiteľne opíše konkrétne rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia domáha a nech uvedie aké príslušenstvo, v akej konkrétnej výške a presne za aké obdobie žiada. Zároveň ho poučil v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p. Žalobca na výzvu súdu reagoval a nesúhlasil s postúpením veci Okresnému súdu Bratislava I. Uviedol, že si so žalobou nevie rady a žalobu podal z dôvodu, aby sa jeho právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nepremlčalo.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Podľa § 43 ods. 2 veta prvá O.s.p. ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

Výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecný súd musí vykladať a používať citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu (II. ÚS 154/08). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam na ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Sám Občiansky súdny poriadok to vyjadruje tak, že umožňuje odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 O.s.p. len vtedy, ak v konaní nemožno pre nedostatky podania pokračovať. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok.

Podľa dovolacieho súdu z návrhu na začatia konania a z jeho doplnení nepochybne vyplýva, čoho sa žalobca domáhal – zaplata sumy 190 194,80 Sk od žalovanej (podľa názoru žalobcu titulom vydania bezdôvodného obohatenia). Možno teda konštatovať, že žalobca vymedzil predmet konania po skutkovej stránke. Navyše právne posúdenie zistených skutkových okolností a ich podriadenie pod určitú právnu normu je úlohou súdu. Súd musí vec právne posúdiť podľa zodpovedajúcej normy bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený (alebo správne uvedený) právny dôvod požadovaného plnenia. Z uvedeného vyplýva, že postupom súdov bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a aj súdu prvého stupňa v celom rozsahu (pretože rozhodnutie o návrhoch žalobcu v zmysle § 138 O.s.p. a § 30 O.s.p. vychádzalo z výroku o odmietnutí podania) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová